

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאווע שליט"א תלמידו של מרן פוסק הדור בעל 'שבת הלוי' צוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות התורה שהיא סם חיים

"וַעֲשׂוּ אָרוֹן עֲצֵי שֵׁטִים... וְצִפִּיתֶם אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר מְבִיט וּמַחוּץ תַּצְפְּנוּ." אומרים תנ"ל (ויקרא עב): ג' ארונות עשה בצלאל - פנימי של זהב, אמצעי של עץ, תיצון של זהב. וצריף באור, הרי בפסוק נאמר "וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו", שמשמע צפוי בלבד, ואם כן מניין למדו תנ"ל מהפסוק שהיה צריף לעשות שלשה ארונות נפרדים, ולא היה מספיק רק לצפות את הארון מבית ומחוץ בזהב?

ובהמשך הגמרא: **"מבית ומחוץ תצפנו"**, מומלים אלו לומד רבא שתלמיד חכם צריף להיות לבו שלם ומצפה מבית כמו מבחוץ, וכל תלמיד חכם שאין תוכו כפרו - אינו תלמיד חכם ונקרא 'נתעב'. ואמרו שם: אוי להם לשונאיהן של תלמידי חכמים שעוסקין בתורה ואין בהן יראת שמים. אמר להו רבא לרבנן: בבקשה מכם, אל תירשו שתי גיהנום. ופרש רש"י: להיות יגיעים ועמלים בתורה בעולם הזה ולא תקומיהו ותרושו גיהנום כמוהם, ובחייכם לא נהניתם בעולםכם. אמר ריב"ל מאי דקתיב: 'וזאת התורה אשר שם משה' זכה - נעשית לו סם חיים, לא זכה - נעשית לו סם מיתה.

לומד תורה ונתעב שמו?

לכאורה הדברים קשים: הרי ידוע לנו שעסק התורה - אין למעלה הימנו, ואמרו תנ"ל (פסחים ב): לעולם יעסק אדם בתורה ומצות אף על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ועוד שהמאור שבה מהזירו למוטב. אם כן, כיצד יתכן שאם אין תוכו כפרו אינו נחשב תלמיד חכם, ואף נחשב לנתעב? וקשה עוד, איך רבא אומר על אדם שאינו מקים את למודו שהוא יורש שני גיהנום, לכאורה הרי עולם הזה ודאי שיש לו - בכה שנהנה מעצם למודו, ואיך אפשר לקרוא ללמוד התורה גיהנום? אתמנה. אלא, שבצלאל קבל מפי משה שצריף לעשות

ג' ארונות נפרדים, ומדוע נכתב לשון "וצפית" שמשמע ארון אחד בלבד? כי הארון האמצעי שהוא העקרי העשוי מעצי שטים - הוא כנגד למוד התורה, והארונות של זהב הם כנגד המדות הטובות. ועסק התורה צריף להיות באפו שיעגל ויגמיה באדם מדות טובות [כטבע העץ שמוגדל פרות].

חברותא בקדש הקדשים!

והתורה כתבה בדיקא לשון "וצפית", אף על פי שבפעל הזהב של הארון אינו צפוי הדבוק בו אלא ארונות של זהב בפני עצמם, בכדי ללמדנו שעסק התורה האמיתי הוא למוד המצמיח מדות טובות החשובים פניה, והם צריכים להיות מחברים עם הלמוד כצפוי הדבוק ואין להפריד ביניהם כלל. ולכן גם בשעת הלמוד יש להתנהג עם מדות טובות, על ידי שיתחם לסברת חברו בכבוד ולא ידחה אותה בזלזול.

ועל כן, מלמעלה לארון הברית מנחים שני הפרובים, ומתחתיו נובעים מים הפאים מיעוץ השילוח: המים מסמלים על שפלות, שדרכם שעוזבים מקום גבוה והולכים למקום נמוך (פסחים ב), והם מסמלים גם על מדת החסד של אבותינו הק' שעסקו לחפר בארות מים להשקות בהם את הבריות. וזה מלמדנו שמדות טובות כאלו הן שרשי התורה, ובאם יש אותם, זהו עסק התורה השלם שמצמיח את שני הפרובים הסוככים בכנפיהם - שהם מסמלים על מדות טובות בין איש לאיש ובין אדם לתברו (עי' בעה"ש שמות כה יח).

לומד תורה ואינה בידו?

והסבה שהורה משה לבצלאל לעשות את ארונות הזהב בפני עצמן ולא דבוקות בארון עצי השטים, הוא בכדי לעורר את האדם שלא יחשב שדי לו לעסק בתורה שלא על מנת

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

כי תעבר במים ובאש אתך אני...

א. מאת נ. ה. י. ירושלים: לביל המישי שעבר 'יום השלג', נסעתי יחד עם אחי שיחיה לתפלה בכתל המערבי. לרכב של אחי יש מנוע מיוחד הנקרא 'ארבע על ארבע' שבגלל זה הוא מתאים לנסיעה על שלג יותר מרכבים רגילים, ולכן נסענו במהירות גדולה יותר ביחס למהירות נסיעה של רכב רגיל על שלג.

כשנסענו חזרה הביתה השעה היתה שלש לפנות בקר, הכבישים היו מלאים שלג ועדן יורד שלג על פני הארץ. לפתע, שנידנו עם הרכב ירידה חדה בכביש צר הבחנו בשני רכבים שנתקעו בהמשך הכביש בסבת השלג. קרוב אלינו בצד שמאל עמד אחד מהם כאשר הדלת שלו היתה פתוחה והנהג עומד מחוץ לדלת.

אחי מייד בלם את הנסיעה אלא שאז אנו מבחינים בדבר מבהיל... הנרקסים לא עוצרים את הרכב כלל! הרכב מחליק לכיוון האיש שעומד מחוץ לרכב... האיש מנופף לנו ביד לצער ואנו זועקים: רבוננו של עולמנו! לא! לא! שזה לא יקרה... אני יושב ליד אחי הנהג ולבי חושש לרגע של ה'בום' - הרגע של הפגיעה ברכב וחלילה באיש שמחוזה לו...

אחי לא רצה להזיז הרכב את ההגה, מפני שבמצב של החלקה אם מוזיזים את ההגה עלולים לאבד שליטה לגמרי על הרכב, והתאונה יכולה להיות קשה שבעתים. לכן הוא הזיז רק מעט את ההגה שמאלה על מנת שנמנעו רק את הרכב ולא את האיש עצמו העומד בחוץ, חלילה, וכמובן כרגע אנו בסכנה להפגע מההתנגשות עם אותו רכב...

אלא שאז הקב"ה הראה לנו ש'אפילו חרב תדה מנחת על צאנרו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים'. וכך ארע הנס: תוך כדי שאחי הסב מעט את ההגה שמאלה, הקב"ה נתן לו תושבה וברגע האחרון הוא הזיז את ההגה לצד ימין. והרכב שלנו המשיך להחליק, ותוך כדי החלקה רכבנו חמק בנסים גמורים מלפגע באותו איש ואף לא ברכבו, וגם לא פגענו בעמודי הבטיחות שעמדו מצד ימין.

המשך המעשה בעמוד ד'

לְקַנְיָמָהּ, וְלֹא יִשְׁתַּדֵּל וְלֹא יִתְאַמֵּץ לְשׁוֹנוֹת אֶת מִדּוֹתָיו. שְׁלֹכֵן אַרְנוֹנוֹת הַזֶּהָב הַמְּסֻמָּלוֹת עַל הַמְּדוֹת הַטּוֹבוֹת, נִפְרָדוֹת מֵאֲרוֹן הָעֵץ הַמְּסוּפֵל עַל לְמוֹד הַתּוֹרָה (כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב עַז חַיִּים הִיא לַמְּחַיִּימִים (פָּה), כִּי יִתְּנוּ שֶׁאֲדָם עוֹסֵק בַּתּוֹרָה עַל מִנֵּת לְלַמֵּד בְּלִבָּד וְלֹא אֲכַפֵּת לוֹ מִקִּינְיָמָה, שְׁעַל קִזָּה לְמוֹד לֹא נֶאֱמַר 'הַמְּאֹר שֶׁבָּה מְשִׁיבוֹ לְמוֹטָב'. כִּדְאִיתָא (בְּמִוֹת סוֹפּ): 'כֹּל הַאֹמֵר אֵין לוֹ אֶלָּא תּוֹרָה, אֶפְלוּ תּוֹרָה אֵין לוֹ. מֵאֵי טַעְמָה? אָמַר רַב פִּפְא 'וְלִמְדַתְּם וְעַשִׂיתֶם' - כֹּל שֶׁשִּׁנְּנוּ בַּעֲשִׂיָהּ יִשְׁנוּ בְּלִמְיָדָה, כֹּל שֶׁאֵינוּ בַּעֲשִׂיָהּ אֵינוּ בְּלִמְיָדָה.

סממני הקטרת הם סם החיים!

וְאִמְרִינוּ "זֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה" - זִכָּה נַעֲשִׂית לוֹ סָם חַיִּים, לֹא זִכָּה נַעֲשִׂית לוֹ סָם מִיתָה. וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ זֹאת, שֶׁאֵם הָאָדָם רוֹכֵשׁ מִתּוֹרָתוֹ אֶת סָם הַחַיִּים שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהוּא מוֹסֵר הַתּוֹרָה - זִכָּה לְסָם הַחַיִּים שֶׁל הַתּוֹרָה.

וְסָם הַחַיִּים שֶׁל מֹשֶׁה זֶה הַקְּטָרֶת שֶׁקֹּבֵל בְּמִתְנֶה מִמְּלֶאכֶה הַפְּנוּת, שֶׁרִיחָה הַטּוֹב מְזַכֵּיר לָנוּ לְהַעֲרִיף אֶת הַנְּשִׂימוֹת הַעוֹלוֹת בְּאֶפְיָנוּ כִּרְיָחַה הַטּוֹב. וְכַשְּׂאָדָם לּוֹמֵד כְּרֵאִי, הוּא מְגַלֶּה אֶת הַנְּשִׂימָה

שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁמְגַלֶּה אֶת הַגְּמִילוּת חֲסִדִּים שֶׁל ה' עִמָּנוּ (ע' סוֹפָה י"ד), וְכֹא מִלְמוּדוֹ לְהַעֲרִיף אֶת נְשִׂימוֹתָיו, וְכֵן הוּא זִכָּה שֶׁהַתּוֹרָה נַעֲשִׂית לוֹ לְסָם חַיִּים.

וְעוֹד אֲפָשֶׁר לוֹמַר, שֶׁתּוֹרַת אָמֶת הִיא רַק תּוֹרָה שֶׁ"שָׂם מֹשֶׁה" - הֵינּוּ שֶׁמֹּשֶׁה הִזִּיחַ בְּלִבּוֹ שֶׁל הָאָדָם, כְּלוֹמַר שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה עִם מִדּוֹתָיו הַטּוֹבוֹת שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁזֹּאת תּוֹרָה נִקְרָאת 'סָם חַיִּים'. וְאֵלוֹ אֵם לְמוֹד עִם מִדּוֹתָיו הַקְּלוֹקָלוֹת, זֹהִי תּוֹרָה שֶׁל סָם הַפְּנוּת. וּמִיָּפוּן שֶׁנֶּחֱשֵׁב לוֹמֵד זֶה לְמוֹת, הֵרִי שֶׁהוּא 'נִתְעַב' כִּלְשׁוֹן חֲז"ל הַנִּזְכָּר.

מתיקות כח התשובה

לקחי הארונות

וְעַל יְדֵי הָאֲרוֹן הָרֵאשׁוֹן, עִם יִשְׂרָאֵל הָיוּ נִזְכָּרִים בְּנִסִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְיוֹסֵף - שֶׁנֶּצְאָ מִהַבּוֹר שֶׁהִשְׁלִךְ אֵלָיו עַל יְדֵי אֶחָיו, וְשֶׁנֶּצְאָ מִבֵּית הָאֲסוּרִים שֶׁהִשְׁלִךְ אֵלָיו בְּמִצְרַיִם, וְכֵן זָכְרוּ אֶת הַחֲסִד שֶׁהוּא כֹּלְכַל אֶת אֲבוֹתֵיהֶם הַשְּׂבִיטִים בְּמִצְרַיִם. וּמִהָאֲרוֹן הַשֵּׁנִי נִזְכָּרוּ בְּנִסִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְמוֹשֶׁה מוֹשִׁיעֵם כְּשֶׁהָיָה בַּתְּבָה - שֶׁלֹּא טָבַע בְּמִיַם וְלֹא מוֹת מְרַעֵב וְצָמָא וְחָנֵק, וְשֶׁמְצָאָה אוֹתוֹ בַּתְּבָה פְּתוּחָה כְּשֶׁיָּרְדָה לְרַחֵץ עַל הָאֵזָר.

יֵשׁ לְפָרֵשׁ שֶׁגִ' הָאֲרוֹנוֹת שֶׁל לוחות הברית הם כְּנֶגֶד יוֹסֵף, מֹשֶׁה וְיִתְרוֹ. הָרֵאשׁוֹן נַעֲשֶׂה כְּנֶגֶד יוֹסֵף הַצַּדִּיק - שֶׁאֲרוֹנוֹ הָיָה נִמְצָא תְּמִיד עִם עַם יִשְׂרָאֵל בְּהַלְכָתָם בְּמִדְבָּר, וְכִדְאִיתָא בְּדַבְרֵי תַנ"ל (סוֹפָה י"ג), שֶׁיֵּשׁ דְּמוּי בֵּין אַרְנוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף לְבֵין אַרְנוֹן הַבְּרִית - שֶׁהָיוּ נִשְׂאִים בְּמִדְבָּר זֶה לְצַד זֶה, מִפְּנֵי שֶׁקָּיָם יוֹסֵף מַה שֶׁפָּתוּב בַּתּוֹרָה שֶׁבְּאֲרוֹן הַבְּרִית.

הָאֲרוֹן הָאֶמְצָעִי הַשֵּׁנִי שֶׁהָיָה עֲשׂוּי מַעֲצֵי שֵׁטִים - הָיָה כְּנֶגֶד מֹשֶׁה שֶׁמְסַר אֶת הַתּוֹרָה שֶׁנִּמְשָׁלָה לְעַז, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב "עַז חַיִּים הִיא". וְהַשְּׁלִישִׁי הוּא כְּנֶגֶד יִתְרוֹ, שֶׁהָיָה כְּתוֹן מִדְּוִן וְהִפָּךְ אֶת לְבוֹ מִהַקְּצָה אֶל הַקְּצָה וְנִכְנַס תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינְיָה, שֶׁבָּרַךְ קֹדֶשׁ אֶת שֵׁם ה' בְּשִׁמְיָם וּבְאֲרָץ (וַוה"ק ח"ב דף ט"ח).

מִכָּה, וְאָמַר עַל זֶה: "בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם" - הֵינּוּ הוּא בַּעֲצָמוֹ שֶׁבָּעֵבֶר הָיָה מִיִּזְעֵי פְרָעָה בְּמִצְרַיִם (סוֹפָה י"א).

וּלְפִי זֶה לְמוֹדִים אֲנוּ לֶקַח מִתּוֹק, שֶׁתּוֹרָה נִנְחַת כְּקֶרֶן זְיוֹת וְכֹל הַרוֹצֵה יְבוֹא וְיִטַּל - שֶׁגַּם יִתְרוֹ שֶׁהָיָה יִזְעָדוֹ שֶׁל פְּרָעָה, מִכְּפִין שֶׁשָּׁב בַּתְּשׁוּבָה וְהַתְּגַיֵּר זִכָּה לְחַלֵּק בַּתּוֹרָה, שֶׁאֲחָד מֵאֲרוֹנוֹת הַבְּרִית הוּא כְּנֶגֶד.

מתיקות תבת משה!

הַקְּרָא (וּיְקָא ע"ב) מִקְּשָׁה: שֶׁלְּקַאֲרָה יִשְׁנֶה סְתִירָה בְּפִסְקִים, שֶׁבְּפִסְקוֹ אֲחָד כְּתוּב "וְעַשִׂיתָ לָךְ אַרְנוֹן עֵץ", שֶׁשְּׂמִיעַ שֶׁמֹּשֶׁה צִרְיָה לְעַשׂוֹתוֹ בַּעֲצָמוֹ, וּבְפִסְקוֹ שֵׁנִי כְּתוּב "וְעַשׂוּ אַרְנוֹן עֵץ שֵׁטִים", שֶׁשְּׂמִיעַ שֶׁעִם יִשְׂרָאֵל צִרְיָכִים לְעַשׂוֹתוֹ?

הצלה מתוקה

בציור שבכותרת הגליון: תאונה שכמעט ארעה וגרמה לנזק רב בגוף נפשו. נחטקה באירח נס גמיה

הספור המלא במדור 'מתיקות הנסים'.

בציור שלפנינו: שלמה ותלמידיו באו להכניס את הארון עם הכרובים החדשים. 'מנורות' י פירות וכו' שהוסיף שלמה, והשערים נסגרים עליהם כאלו באו לבלע אותם. והחולקים, הלא הם ירבעם בן נבט, שמעי בן גרא ותלמידיהם, התקוממו על זה וטענו שאסור לתדש דברים חדשים ולהוסיף על מה שנמסר ממושה. ונחשב כאלו הם דחפו לפני שלמה את דלתות בית המקדש - ויבעו למבולעיה.

מה היה הדבר שגרם בסופו של דבר לשערי בית המקדש להפתח?

על כך במאמר: 'מתיקות חכמת שלמה'.

עצות מתוקות

א. 'קשם שְׁמָקְבִילִים שְׁכָר על הַדְרִיִּשָּׁה, כָּה מְקָבִילִים שְׁכָר על הַפְרִיִּשָּׁה וְהַשְׁתִּימָה' (ב"ר מא), ומִכָּאן הַלְמוּד עֲבֹר הָאֵדָם לְשִׁתְּק הַרְבָּה וְלֹא לְהִשִּׁיב לְמַחְרְפוֹ דְבָר. שְׁעַל יְדֵי זֶה יִסָּה לְהַרְבֵּה שְׁכָר כָּרִיב עוֹלָם הָיָה וְכָל שָׁבוּ עוֹלָם הַבָּא.

ב. "אֲזַכְרֶיךָ שְׁמֹךְ בְּכָל דֹּר וְדוֹ", לְכֹארוֹה הַיָּאֵךְ אֲדָם יְכוֹל לְהַזְכִּיר אֶת שֵׁם ה' בְּכָל דֹּוה הַרִי אֲדָם חֵי רַב דְּדוֹר אֲחֵד? עַל כֵּן דָּוִד מְלַכְנוּ מְלַמְדֵנוּ, "עַל כֵּן עַמִּים יְהוּדוֹךְ לְעֹלָם וָעֶד", עַל יְדֵי שְׁלֹמֹד אֶת הַבְּרִיאוֹת, וּבַכְּרִיט אֶת בְּנֵי הַלְהוּדוֹת לַה' עַל הַטּוֹב שְׁעוֹשֵׂה עִמָּהֶם - שְׁעַל יְדֵי שְׁהֶם מִיִּשְׁכּוּ בַּדּוֹרוֹת הַבָּאִים לְעֵבֶד אֶת ה' וְלַהּוֹדוֹת לוֹ - יִחַשְׁבּוּ לוֹ שְׁהוּא מְמַשֵּׁיךְ לְעֵבֶד אֶת ה' גַּם בְּדוֹרוֹתֵיהֶם.

מתיקות שיחי

רבנו שֶׁל עוֹלָם, אֲנֵי וְכֵן לְמִדַּת הַאֲפוּק וְהַשְׁתִּימָה, לְסַגֵּר אֶת פִּי שְׁלֹא לְהִשִּׁיב לְמַחְרְפֵי דְבָר, אֲלֵא אֲדַע וְאֶאֱמִין בְּאִמּוּנָה שְׁלֹמָה שְׁאִתָּה לְבָדֵךְ טוֹלַח לֵי אֶת אוֹתָם חֲרַפּוֹת וְאִין אֲדָם יִשְׁכַּח לְהַזִּיק לִי אוֹ לְבִאוֹתַי נֶגֶד רְאוּנֶךָ, וּבְמִקּוֹם לְהִשִּׁיב דְּבָרֵי גְנָאי לְמַחְרְפֵי, אֲדַבֵּר דְּבָרֵי הַדְּחָה שְׁרִי וְשִׁבַח וְהִלַּל לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל עַל נֶסֶךְ וְעַל נִסְאֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׁאִתָּה גּוֹמֵל עִמִּי בְּכָל יוֹם וּבְכָל עַתָּה.

זכני לְהַנְחִיל לְיוֹצְאֵי חִלְצֵי וְלְבָרִיתֶךָ אֶת דָּרֶךְ עֲבֹדְתְךָ וְהַכְרַת הַטּוֹב אֲלֵיךָ, וְדָרֶךְ קְדוּשָׁה זוֹ תַעֲבֵד מֵאֵב לְכוֹן שְׁיַעֲזֵרוּ בְּדַרְכֵים הַקְּדוּשׁוֹת הַלָּלוּ בַּדּוֹרוֹת הַבָּאִים, וְעַל יְדֵי זֶה יִחַשְׁבּוּ לִי שְׁאֵנִי עוֹבֵד אוֹתְךָ גַּם בַּדּוֹרוֹת הַבָּאִים, לְאַחַר צִאתִי מִן הָעוֹלָם, וְאֲזַכְרֶךָ לְהַתְעַנֵּג מֵהַשְׁכֵּר הַצָּפוֹן לְצַדִּיקִים עוֹלָם הָיָה וּבְעוֹלָם הַבָּא, אֲמִן סָלָה.

וְלִהְשִׁיב עֲצוּמוֹ, וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ, שְׁמוֹ שְׁנָאֲמֵר לְמִשְׁה "וְעִשִּׂיתָ לָךְ אֲרוֹן עֵץ", הַתְּכַנֵּם בְּכָךְ שְׁמִשְׁה נֶתַן אֶת הַעֲצָה כִּיצַד לְבָנוֹת.

כבוד התורה

וּבִזְזָה מְבֹאָרִים הַפְּסוּקִים עַל פִּי דְבָרֵי הַגְּמָרָא הֵיטֵב: שְׁפַעֲלַע עִם יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְבָנוֹת אֶת הָאָרוֹן, וּבְכָל זֹאת ה' אוֹמֵר לְמִשְׁה: "וְעִשִּׂיתָ לָךְ - לֹא דוֹקָא שְׁמִשְׁה יַעֲשֵׂנוּ, אֲלֵא 'בְּשִׁבְלֵיךָ'. ה' מִצִּוְהָ אֶת מִשְׁה שְׁבָאָרוֹן שְׁיַעֲשֵׂה יִהְיֶה כְּנֻחִים הַלּוּחוֹת, כְּדִי לְהַזְכִּיר לְמִשְׁה אֶת הַחֲסִידִים שְׁה' גָּמַל עִמּוֹ. כִּי הַלּוּחוֹת הֵם עֲקֵרָה שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁבָאָה לְלַמְדֵנוּ אֶת מִדַּת גְּמִילוּת חֲסִידִים (סוֹסָה שֵׁם), כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "וְיִקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי", שְׁכַתּוֹב מְבֹאָר הַחֲסִיד שְׁה' גָּמַל עִם מִשְׁה בַּעַת פְּטִירָתוֹ, וְגַם בַּתְּחִלָּתוֹ שֶׁל מִשְׁה ה' גָּמַל עִמּוֹ חֲסִד כְּשִׁשְׁמָרוּ הַבְּרִיאוֹת בַּתְּחִלָּה, וְעַל יְדֵי אֲרוֹן הַבְּרִיאוֹת יִזְכֹּר זֹאת שְׁה' הַחֲרִיבוֹ בַּעַת שְׁהִיָּה מוֹנַח בְּסַכְנָה בְּאֲרוֹן שֶׁל הַתְּהָרָה בְּיֹאֵר.

וּכְשִׁאֲרוֹן הַבְּרִיאוֹת הֵיךְ מוֹנַח בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הוּא הַזְכִּיר אֶת הַחֲסִיד הַזֶּה בְּיָתֵר שְׁאֵת, כִּי מִתְחַתֵּיו הֵי עוֹמְדִים הַשִּׁיתִין שְׁמֵהֶם יוֹצְאִים מִים - שְׁבָבֵךְ הוּא הַזְכִּיר אֶת חֲסִיד אֲרוֹן תְּבַת מִשְׁה שְׁשִׁיט עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וּמִשְׁה שְׁהִיָּה מוֹנַח בּוֹ נִצַּל וְלֹא נֹאֵק.

ארונו של משה

וְלִכֵּן ה' אוֹמֵר לְמִשְׁה: "וְעִשִּׂיתָ לָךְ אֲרוֹן עֵץ", הֵינִי שְׁהָאֲרוֹן בְּנֵהָ עַל שְׁמֹךְ לְגַדֵּל אֶת עַרְכְּךָ בַּעֲנֵי הָעָם - שְׁגַם בָּךְ יִצְמִינֵי לְעוֹלָם שְׁאִתָּה מוֹסֵר הַתּוֹרָה, וְשֹׁלֵא יְפָשְׁלוּ בְּמֵה שְׁאִמְרוּ חֲזוֹל (פְּנִיחֵרוֹ נֵב), לְמַה תְּלַמֵּיד חֲכָם דּוֹמֵה לְפָנֵי עִם הָאֲרִי? בַּתְּחִלָּה דּוֹמֵה לְקִיתוֹן שֶׁל זָהָב - שְׁזָה כְּדִגְמַת אֲרוֹן הַתְּהָרָה, סִפֵּר הַיְמִינוֹ דּוֹמֵה לְקִיתוֹן שֶׁל כֶּסֶף, וְהֵנָּה כְּמִנְיֵה דּוֹמֵה לְקִיתוֹן שֶׁל חֲרָשׁ, כִּינֵן שְׁנִשְׁבֵּר - שׁוֹיב אִין לוֹ תַּתְּנָה.

וְעַל כֵּן, מֵאִידֵךְ בָּא הַצְּוִי מֵאֵת ה' "וְעִשֵׂו אֲרוֹן עֵצִי שְׁטִים" - שְׁעַם יִשְׂרָאֵל יִכְנוּ אֶת הָאֲרוֹן שְׁהוּא כְּנֶגֶד מִשְׁה וְתַבְתּוֹ, כְּדִי שְׁיַדְעוּ לְהַעֲרִיף אֶת מִשְׁה וְלַצָּפוֹן אֶת דְּעִמּוֹ עַלְכּוֹ בְּגִיזוֹ לְבָם, כְּמוֹ שְׁגוֹזִים אֶת לּוּחוֹת הַבְּרִיאוֹת בַּתּוֹךְ אֲרוֹן שְׁמוֹר - לְבַל יֵאָבֵד עַרְכּוֹ בַּעֲנֵי הָעָם.

וּבַעֲצֵם זֶה שְׁשִׁמְשׁוּ אֶת מִשְׁה וְעִשׂוּ אֶת מְלֹאכְתּוֹ בְּבְנֵי הָאֲרוֹן, נִשְׁפְּלוּ כְּלָפוֹי וְכָךְ יְכָלוּ לְקַנּוֹת מִמֶּנּוּ תוֹרָה וְדַעַת, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב בַּעַל הַטּוֹרִים, שְׁכָל מְדוּתֵיוֹ שֶׁל הָאֲרוֹן הֵי שְׁבִירוֹת בְּחֻצָּי אֲמוּנוֹת, לְלַמֵּד שְׁכָל מִי שְׁלּוּמֵד תּוֹרָה צְרִיךְ לְשַׁבֵּר עַרְכּוֹ בַּעֲנֵי הָעָם.

וּמִתְרַצָּת, מִכָּאן לְתַלְמִיד חֲכָם שְׁגֵנִי עִירוֹ מִצִּוְהָ לְעִשׂוֹת לוֹ מְלֹאכְתּוֹ.

הַקְּשָׁה מוֹרֵי וְרַבֵי פּוֹסֵק הַדּוֹר מֵרֵן 'שִׁבְט הַלּוֹי' זְכוּר' ל', דְּלְכֹארוֹה הֵי הַתּוֹרָה מִדְּבַרְת מְכַבּוֹד ה', שְׁכֵן מְדַבֵּר עַל שְׁנֵי לּוּחוֹת הַבְּרִיאוֹת שְׁכַתּוֹבוּ בְּאֲצַבַּע אֱלֹהִים - שְׁיֵשׁ לְכַבֵּדם וְלְהַזִּיחֵם בְּאֲרוֹן מִכִּינֵי כְבוֹד ה'. אִם כֵּן, כִּיצַד אֲפָשֵׁר לְפָרֵשׁ זֹאת עַל כְּבוֹד בְּשׂוֹר וְדָם, וְהֵלֵא מִצִּוְהָ (מַצִּיחֵה יד) עַל מַה דְּאִיתָא בַּפְּסוּקִים שְׁיִשְׁנָם שְׁנֵי כְּסָאוֹת בְּשִׁמְשׁוֹ, וּפְרַשׁ ר"ע שְׁאֲחֵד לַה' וְאֲחֵד לְדוֹד, וְאִמֵּר לוֹ ר"י הַגְּלִילִי: עַד מַתִּי אִתָּה עוֹשֵׂה שְׁכִינָה חֵל? אִם כֵּן לְכֹארוֹה גַּם בַּעֲנֵינוּ רָאוּי לְשֹׁאֵל זֹאת.

וְיֵשׁ לְבָאָר, שְׁכַבּוֹד ה' מִתְגַּלֶּה דוֹקָא עַל יְדֵי כְבוֹד מִשְׁה - שְׁאֵנִי מְאֻמְיָיִם שְׁבִיבְאִתּוֹ אֲמַת וְהוּא אֲדוֹן לְבָבֵיאִים, וְלּוּחוֹת הַבְּרִיאוֹת וְהַתּוֹרָה נִתְּנוּ עַל יְדֵי מִשְׁה רַבְּנֵי, שְׁעַל כֵּן הֵיָּא נִקְרָאת 'תּוֹרַת מִשְׁה עַבְדִּי'.

ערכו של תלמיד חכם

אָךְ עֲדוֹן צְרִיף לְהַבִּינֵי, מִדְּעוֹ מִשְׁה לֹא יִבְנֶה אֶת הָאֲרוֹן בַּעֲצוּמוֹ, אֲלֵא עִם יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְשִׁמְשׁוֹ? וְיֵשׁ לְבָאָר, מִשְׁוֹם שְׁהַתְּלַמֵּיד חֲכָם נִקְרָא 'עֵץ', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב "צִדִּיק כְּאֲרוֹן עֵץ" וְפָרַח כְּאֲרוֹן בְּלָבָנוֹן יִשְׁגָּה", וְכְמוֹ שְׁכַתּוֹב "הַיֵּשׁ בָּה עֵץ" הֵינִי צִדִּיק.

אִם כֵּן, מִשְׁה בַּעֲצוּמוֹ נִמְשַׁל לְאֲרוֹן הַבְּרִיאוֹת הַקְּעוּשִׁי מַעֲזִי, וְדוֹקָא עִם יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְבָנוֹתוֹ, כִּי בְּבְנֵיתוֹ מִתְגַּלֶּה צְפוֹן לְבָם - שְׁמִשְׁה רַבְּנֵי יִקְרָ בַּעֲנֵי הָעָם, וְהֵם שׁוֹמְרִים אֶת עַרְכּוֹ שֶׁל הַאֲוִצָּר הַיָּקָר - מִשְׁה רַבְּנֵי - ב' אֲרוֹן', כְּדִי שְׁלֹא יֵאָבֵדוּ אֶת עַרְכּוֹ בַּעֲנֵי הָעָם.

וּבַכְּרִיט שְׁהַמְשִׁכֵן בְּנֵהָ לְאַחַר שְׁחִטּוֹ בְּמַעֲשֵׂה הַעֲגֹל - שְׁהַמְעִידוֹ אֶת עֲגֹל הַזָּהָב בְּמִקּוֹם מִשְׁה רַבְּנֵי, לְכוֹן עִמָּה ה' מִצִּוְהָ אוֹתָם לְבָנוֹת אֲרוֹן הַמִּכְנֹן כְּנֶגֶד מִשְׁה, שְׁאֵר בּוֹ יֵשׁ זָהָב כְּמוֹ שְׁהִיָּה בְּמַעֲשֵׂה עֲגֹל הַזָּהָב - וְהֵם שְׁתֵּי אֲרוֹנוֹת הַזָּהָב שְׁתַּחֲבוּ וּמְחוּצָה לוֹ.

לְהַרְאוֹת בְּכָךְ שְׁמִשְׁה חָשׁוֹב בַּעֲנֵי הָעָם, כִּי בּוֹ בְּחַר ה', וְאִינֵם מְמַיְרִים אוֹתוֹ בְּשׁוֹם דְּבַר אַחֵר, וְעוֹד, שְׁבָזָה הֵם מִתְקַנְיִם מַה שְׁחִטּוֹ בְּכָךְ שְׁהִבְיֹאוּ אֶת נִזְמֵי אֲזוּיָהֶם לְעִשׂוֹת מֵהֶם אֶת הַעֲגֹל, שְׁעִתָּה הֵם מְבִיאִים זָהָב לְבְנֵי הָאֲרוֹנוֹת שְׁמִבְּרִית וּמְחוּצֵי אֲרוֹן עֵצִי שְׁטִים שֶׁל מִשְׁה.

מתיקות חכמת שלמה

הפרוז של התורה

מְכַרְזוֹ רַבִּי יִצְחָי (וּמֵאָה עַב): תְּכַל עַל מִי שְׁאִין לוֹ אֶת הַדִּירָה - הֵינִי שְׁאִין לוֹ יִרְאֵת שְׁמִים וּמִדּוֹת טוֹבוֹת, וְהוּא בּוֹנֵה שְׁעַר לְדִירָה - הֵינִי שְׁעוֹסֵק רַק בַּלְמוּד בְּלִי לְהַשְׁתַּדֵּל לְקַיְמוֹ וּלְשׁוֹנוֹת עַל יְדוֹ אֶת אֲרַחוּתֵיו לְטוֹבָה. וְיֵשׁ לְרַשׁ, שְׁכַנְגָד שׁוֹנְאֵי דוֹד וּשְׁלֹמָה דְּבַר ר' יִצְחָי.

בְּהַפְּסֵרַת הַפְּרָשָׁה: "וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה כְּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ וַיְהִי שְׁלֹם בֵּין חִירִים וּבֵין שְׁלֹמָה וַיִּכְרְתוּ בְּרִית שְׁנֵיהֶם" וְכו'.

יֵשׁ לְפָרֵשׁ שְׁהַחֲכָמָה הַגְּדוֹלָה שֶׁל שְׁלֹמָה מְבֹאָרְתָּ בְּפְסוּקֵי זֶה שְׁהִיָּא הַיָּתֵה - מַה שְׁהַשְׁכִּיל לְעִשׂוֹת שְׁלֹם בֵּינוֹ לְבֵין חִירִים, וְכָךְ הוּא שְׁרָתוֹ לְבְנֵי בֵית הַמִּקְדָּשׁ.

הָאֲרוֹן וְהַפְּרָבִים שְׁעָלָיו, עָמְדוּ שָׁם שׁוֹנְאֵי דָּוִד וְשַׁלְמוֹה, כִּי־בָעָם בֶּן נֶבֶט וַיִּמְשִׁיכֵי דְרָכָם שַׁל דֹּאגַּא וַאֲחִיתָפֶל וַשְּׁמִיעִי בֶן גָּרְא, וְהַחֲלוּ לְעֹזָרוֹ מְחַלְלַת כְּנָגְדוֹ עַל שֶׁהָיָה מַחֲדֵשׁ וּמוֹסִיף ' מְנֹרֹת וְי' שֶׁלְתַּנּוֹת לְהִלְחֵם הַפְּנִים, וְי' כִּיּוּרִים וַשְּׁנֵי פְּרָבִים נֹסְפִים גְּבוּהִים וְגִדּוּלִים (דְּבָרֵי תְּמִים ב, 2-3, ג-4), בְּעוֹד שֶׁבַתְוּהָ פְּתוּבַת רַק מְנוּרָה אַחַת, שֶׁלְחָן אֶחָד, כִּיּוֹר אֶחָד, וַשְּׁנֵי פְּרָבִים בְּלִבָּד.

(2:), וְעַל פְּסָקֵיהֶם נֶאֱמַר "אֵהָב ה' שַׁעֲרֵי צִיּוֹן" - שַׁעֲרֵים הַמְּצִינִים בְּהַלְכָהּ, כִּי דָּוִד וְשַׁלְמוֹה הָיוּ מִשְׁתַּדְּלִים לַגְרָם הַהֲלֹכוֹתֵיהֶם שְׁלֹם בֶּן אֶחָד לְחֶבְרוֹן, שֶׁהָיָה מִצֹּט עַרְבוּבִים מְבִיאָה שְׁלֹם בֶּן אִישׁ לְרֵעֵהוּ - כְּשֶׁצָּרִיכִים הֵשִׁתְתֵּם בְּסַעֲדָה יְחָדָיו (מִהָרָשׁ"א סוֹפֵר עַרְבוּבִין).

וְכַן בְּשֶׁאֵר פְּסָקֵי הַהֲלֹכוֹת וְהַדִּינִים שֶׁפְּסָקוּ עָשׂוּ שְׁלֹם, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ תַּחַ"ל (סַהֲדָרִין 1) שְׁדוֹד הָיָה מְקַנֵּם 'מִצְוָה לְבַצֵּעַ' - לַעֲשׂוֹת שְׂפָרָה [הַלְשׁוֹן 'לְבַצֵּעַ' זֶה חֲצִי-חֲצִי, הַיֵּנוּ כְּמוֹ שְׁחוֹתְכִים פָּרוּסָה וְחֲצֵי נוֹתְנִים לְאֶחָד וְחֲצֵי לְחֶבְרוֹן], שֶׁכָּשֶׁרְאִי שֶׁהַשְּׂנַיִם מְרִיבִים הָיוּ עוֹשִׂים 'פְּשָׁרָה' כְּדִי לְהִשְׁוֹת שְׁלֹם בֵּינֵיהֶם, וְלִפִּי תַנָּא קִמְיָא, דָּוִד מִלְפָּנָיו הָיָה נוֹתֵן מִבֵּיתוֹ לַעֲנֵי שִׁנְתַּחֲבִיב בְּדִין.

פתיחת שערים

וְהָיוּ הַשְּׁעָרִים סְגוּרִים, עַד שֶׁהַתְּפַלֵּל שַׁלְמוֹה וְהַזְכִּיר לְפָנָיו ה' אֵת פְּסָקֵי הַהֲלֹכוֹת הַלְלוּ שֶׁל דָּוִד, בְּאֲמוּנָו "זַכְרֹה לְחֶסֶדְךָ דָּוִד עַבְדְּךָ" - שֶׁעָשָׂה חֶסֶד לְפָרוּשׁ בְּפַסְקֵי, לְהַבִּיא שְׁלֹם בֶּן אָדָם לְחֶבְרוֹן, וְדָאג לְפָרְנִיטָה הַעִם וְהָיָה יַמְעַץ לָהֶם: לְכוּ וְהַתְּפַרְנְסוּ זֶה מַצָּה... וְלָכוּ וּפְשָׁטוּ יַדְיְכֶם בַּגִּידוֹ ... (פְּרִכּוֹת א), וְכָשֶׁלְמוֹה הַזְכִּיר זָאת לְפָנָיו הַקְּבָ"ה, מְיַד נִפְתְּחוּ הַשְּׁעָרִים! כִּי יָדַע ה' שֶׁיִּגְדֹּאֵי גַם שַׁלְמוֹה יִלְךְ בְּדָרְכֵי אֲבֵיו הַטּוֹבִים הַלְלוּ.

וְהַקְּבָ"ה אָמַר וְשַׁלְמוֹה, אֲנִי נִתְּתִי בְלִבְךָ לְחַדֵּשׁ אֵת הַתִּקְנוֹת הַלְלוּ כְּדִי לְהַזְכִּיר לְבָרִיּוֹת עַל יַדְי עַרְבוּבִים חֲצֹרֹת אֵת הַמְּשָׁפָן, כִּי פֶל מְלֵאכֹת וְהוֹצֵאֹת שַׁבֵּת וְלִמְדוֹת מִהִמְשָׁפָן. וְהַהֲגָבָל שֶׁמָּתָר לֵילֵךְ רַק אֲלֵפִים אִמָּה אֵם לֹא עַל יַדְי עַרְבוּבִים תַּחְמוּוֹן, מְזִכִּיר לְאֶדָם אֵת הַחֶסֶד שֶׁיְכוּל לְהֵלֵךְ בְּרַגְלָיו הַבְּרִיאוֹת גְּשֻׁשֵׁת יַמֵּי הַשְּׂבוּעֵי לְכַל מְקוֹם שֶׁיַּחְפֵּץ, בְּלִי מְצָרִים.

במי ה' בוחר?

וְכַעַת אֲוִיבְיָה עוֹמְדִים כְּאֵן הֵם חוֹלְקִים עַל עֲצוּתֵיהֶ, וְכַן הֵם חוֹלְקִים עַל כְּלֵי הַמְּקַדְּשׁ שְׁעִישִׁת, וְבִזְזָה מִתְּגֵלָה אִפּוֹא שְׁאִינִם רוֹצִים אֵת קִיּוּם הַתּוֹרָה שֶׁל בֵּית הַמְּקַדְּשׁ שֶׁאַתָּה מִזְמִיד, לְכַן אֵלֹא הֵם רוֹצִים רַק אֵת הַשְּׁעָרִים - הַלְמוּד, לְכַן אֵינְנִי פּוֹתֵחַ אֵת הַשְּׁעָרִים, כִּי בְּדָרְךָ שֶׁאֲדָם רוֹצֵה לֵילְךָ בְּהַ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ (פְּרִכּוֹת ז), וְזֶה מַעֲשִׂיָהם שְׁאִינִם נִכְנָסִים לַדִּירָה - לִיְרָאת שְׁמִים וְלִקְיוּם הַתּוֹרָה, אֵלֹא רַק נְשַׁאֲרִים בְּשַׁעֲרֵים - בְּלִמּוּד, וְזֶה תּוֹצְאוֹת לְמוֹדֵם שֶׁל דֹּאגַּא וְחֶבְרִיו שְׁאִינִם בָּאִים עַל יְדוֹ לִיְדִי קִיּוּם וּמוֹדוֹת טוֹבוֹת? שֶׁפְּסָקוּ עַל דָּוִד שְׁאִינֵנוּ רְאוּי לְבֵא בְּקֵהֵל כִּיּוֹן שְׁבָא מוֹרֵת הַמּוֹלְאָבְיָה (בְּמִפְּתוֹת ט), וְכִזְּוֹר וְצָו לְהַכְרִית אֵת מְלָכוֹת בֵּית דָּוִד.

אָבֵל ה' אוֹהֵב אֵת הַהֲלֹכוֹת שֶׁל דָּוִד וְשַׁלְמוֹה דְרָקָא, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב "וְיָהִי דָּוִד לְכֹל דְּרָכָיו מִשְׁפִּיל וְה' עִמּוֹ" - שֶׁהַלְכָה כְּמוֹתוֹ בְּכֹל מְקוֹם (סַהֲדָרִין סוֹפֵר).

מי סוגר את שערי המקדש?

וְהִנֵּה הַשְּׁעָרִים נִסְגְּרוּ וְשַׁלְמוֹה מִלְּפָה בּוֹכֵה לֵה': "מִדּוּעַ נִסְגְּרוּ הַדְּלָתוֹת?" עוֹנֶה לוֹ ה': אִיךָ לֹא אָסַגְרָ אֵת הַדְּלָתוֹת אֵם יֵשׁ כֵּן כֵּן אֵלּוֹ אַנְשֵׁים טוֹעִים פִּירְבָּעַם כְּוֵן נֶבֶט שְׁאִינִם מוֹכְנִים לְקַבֵּל אֵת דְּבָרְךָ וְזֶאת עֲצוּתְךָ הַטּוֹבוֹת שֶׁחֲדָשְׁתָּ, כְּמוֹ נְסִילַת יְדִים וַיְמַצֹּת עַרְבוּבִין.

שֶׁכֵּן שַׁלְמוֹה תַקְוֵן עַרְבוּבִים חֲצֹרוֹת, וְלִפִּי תַקְנוֹתוֹ הַחֲפִיכּוֹ תַחַ"ל לְתַקְוֵן גַּם שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת, לְחֵי וְקוּרָה וְצִירוֹת הַפְּתָח שְׂבוּ, שֶׁלּוֹמְדִים אוֹתָם מִשַּׁעֲרֵי בֵּית הַמְּקַדְּשׁ (עַרְבוּבִין ב, 1). וְכִיּוֹן שֶׁלֹא מַאֲמִינִים בְּתִקְנוֹת אֵלּוֹ, שַׁעֲרֵי בֵּית הַמְּקַדְּשׁ נִסְגְּרוּ. וְכַן תַקְנוֹ עַרְבוּבִים תַחְמוּוֹן וְעַרְבוּבִים תִּבְשִׁילִין [עַרְבוּבִים תִּבְשִׁילִין וְנִקְרָא כֶּן עַל שֶׁל עַרְבוּבִים חֲצֹרוֹת, שֶׁתַקְוֵן שַׁלְמוֹה שֶׁבִזְזָה תַקְוֵן לַעֲרַב אֵת הַמְּאֻכָּלִים שֶׁל כָּל בְּנֵי חַחְצֹר כְּבַדִּי לַגְרָם שְׁלֹם בֶּן הַשְּׁכִנִּים].

המשך מתיקות הניסים
 כעת הגענו בסמוך לרכב השני שעומד בצד ימין לרכב הכביש, וכפסע בינו לבין ההתנסוס"ה אבל הקב"ה נתן לנו "נס להתנסוס"

וניסי ורחמי המשיכו ללוותנו. ותוך כדי ההחלקה, הרכב שלנו חמק גם מלפגע ברכב השני, ורק כעת הרכב שלנו נצטר מבחלת ההחלקה.

הסתכלתי הצדה לאותו רכב שבצד ימין וראיתי שם יהודי ירא שמים שמביטי בנו בהשתאות עצומה... גם אני הבטתי בו בהשתאות, ולאחר מספר שניות של התאוששות התבטנו כלפי מעלה.

חידוים מתוקים

- א. מדוע ארונות הקֹבַב בארון הברית נקראו בלשון התורה 'צפוי'? ב. איך סם חיים הביא לנו משה? ג. מדוע מעקרו משה נכנסה לבנות את ארון הברית, בעוד שלמעשה עם ישראל צריכים לבנותו? ד. בסבת מי נסגרו שערי בית המקדש בִּשְׁעַה שַׁלְמוֹה בַקֵּשׁ לְהִכְנִיס לְבֵית הַמְּקַדְּשׁ אֵת אָרוֹן הַבְּרִית וְהַפְּרָבִים, וּמִדּוּעַ?

התשובות מונחות בתוכן גיליון זה. את התשובות ניתן לשלוח בימי השבוע הבא לכתובת הא-מייל: 7885595@gmail.com או בהודעה קולית בקו יקול מתיקות. במספר 073-313-4395. בצירוף שם כתובת וטלפון.

האזנה מפורשת יתרו: אליעזר בלויגרונד. בית שמש.

ואמרנו: אין עוד מלבדו!...
 * * *

ב. מאת ש. י. מ. ירושלים: במוצאי שבת משפטים הדלקתי מפא"י חם בחדרי השנה שלי ושל ילדי. והנה באמצע הלילה אני מרגיש צמאון אדיר, צמאון שהעיר אותי משנת: קמתי ולאחר שנטלתי את ידי ברכתי שיהכל ושיתמי כוס מים לרוחי.

כשחזרתי לחדרי כביתי את התנור, כי חששתי שהוא לא יגרם טוב לצמאון כזה. ואו נוכרתי שגם בחדר הילדים הדלקתי מפא"י חם כזה, ונגשתי לכבות אותו כדי שגם להם לא יהיה התבשורת.

מתיקות השאיפות

אחד מאלף מצאתי, ושמותו אלה ששעסקים בתורה אין מצליח מהם להיות ראוי להוראה אלא רק אחד - ובהשגחה ראה שאינו מצליח למלא את שאיפתו הוריו ממנו. הוא נשבר ראוה ועלול לכל חילקה.

וכמו שתנה צפתה משומאל בה והתפללה עליו שיהיה מבלע בין האנשים, ולא יהיה בולט במראהו ובתכונותיו. (פְּרִכּוֹת לא).

לכונ אדרבה, הטוב ביותר הוא לצפות מהילדים ולקדם לבקש מהם ולהשתדל להיות עניו וקטן בעיני עצמו, וקלא וגדוש בתורה ובפירוש.